

uw kenmerk

uw brief van

ons kenmerk

datum

28 maart 2024

onderwerp

Rijk en regio investeren in leef- en vestigingsklimaat in Brainportregio ten behoeve van microchipsector

e-mailadres

[REDACTED]

Geachte college- en raadsleden,

Onze regio blijft een stevige ontwikkeling doormaken. De innovatieve maakindustrie en met name de semicon sector die de hartslag van deze regio bepaalt, maakt ook in toenemende mate deel uit van de geopolitieke ontwikkelingen en is bepalend voor de toekomstige economie. Wat hier gebeurt, bij bijna 6.000 techbedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen in de regio, is uniek én van groot nationaal belang. We begrijpen dat belang en we zien ook dat doorontwikkelen alleen kan als we blijven investeren in de leefbaarheid en toegankelijkheid van deze regio. Het gaat om een groei in balans, met oog voor welvaart én welzijn van mensen. Daarom hebben we het Rijk gevraagd om ons te helpen deze groei op verantwoorde wijze te accommoderen zodat de druk op de regio niet te hoog wordt. Dit heeft de afgelopen weken centraal gestaan in de gesprekken die gevoerd zijn in het BO-Brainport met het kabinet.

Hierbij informeer ik u over de uitkomsten van deze gesprekken die hebben plaatsgevonden. Vanuit de regio zijn, samen met de Provincie Noord-Brabant, de afgelopen maand in het BO Brainport intensief gesprekken gevoerd met het kabinet over het mogelijk maken van de beoogde groei van ASML en de bredere halfgeleiderindustrie ('semicon') (Project Beethoven). Deze hebben geleid tot de volgende afspraken die via deze link in de kamerbrief en bijbehorende stukken zijn na te lezen via [deze link](#).

Als regio hebben we hierbij de nadruk gelegd op de benodigde publieke investeringen in en afspraken over de fysieke ruimte, denk aan voldoende en betaalbare woningen, bereikbaarheid en maatregelen op het vlak van netcongestie. Daarnaast wordt geïnvesteerd in voldoende technisch talent voor de halfgeleiderindustrie in heel Nederland. In de gesprekken is voortgebouwd op de eerdere regionale inzet (de Strategische Agenda Brainport). De laatste weken zijn deze gesprekken vanuit het BO-Brainport in een stroomversnelling gekomen. Dit heeft nu geleid tot een noodzakelijke volgende stap. Rijk en regio zijn overeengekomen om gezamenlijk 2,5 miljard euro te investeren om bovengenoemde groei te accommoderen. Dit is een mooie volgende stap in de goede richting. Hiermee zijn we er nog niet, daarom hebben we ook afspraken gemaakt voor een vervolg richting 2040.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Deze impuls voor de regio zorgt voor nieuwe investeringen in publieke voorzieningen die nodig zijn om de groei te accommoderen op een wijze die balans houdt met leefbaarheid voor alle inwoners, nu én later. Daarbij zijn in het bijzonder maatregelen genomen op het gebied van wonen, bereikbaarheid, voorzieningen en netcongestie.

Dit pakket aan maatregelen is op te delen in twee fasen, op korte termijn tot 2030 en van 2030 tot 2040. Deze 2,5 miljard wordt geïnvesteerd in de komende zes jaar (2030), gezamenlijk gefinancierd door het Rijk (circa 64%) en de regio (circa 36%; vanuit gemeenten, provincie en private partijen).

Daarnaast zijn er afspraken gemaakt om te komen tot een uitwerking voor de lange termijn (tot 2040). Voor de brede ontwikkeling van de regio is afgesproken om het bestaande MIRT-onderzoek te actualiseren en te verbreden. Deze actualisatie moet tot vervolgspraken leiden, onder andere voor de zuidelijke ontsluiting van Helmond, de ontwikkeling van regionale mobiliteitsknopen zoals Deurne, Eersel, Maarheeze en Best en vraagstukken over het warmtenet en andere voorzieningen.

Afspraken tot 2030:

- Talent

In de Nederlandse halfgeleiderindustrie zijn 42.500 werknemers in Nederland werkzaam waarvan 68% binnen de gemeentegrenzen van Brainport Eindhoven en 32% in andere delen in Nederland. Voor de landelijke halfgeleiderindustrie wordt, tot 2030, een extra vraag naar talent voorzien van 38.970 medewerkers. In Brainport zal de halfgeleiderindustrie naar verwachting met 26.500 extra werknemers groeien tot 2030, in de rest van Nederland met 12.470. De Rijksoverheid stelt €450 mln. beschikbaar voor een Nationaal versterkingsplan van microchip-talent tot en met 2030. Het gaat om het landelijk versterken van de gehele waaier, van om- en bijscholen en het opleiden van mbo, hbo en wo studenten, met een regionaal zwaartepunt in de Brainport-regio. Bij het opstellen en uitvoeren van het versterkingsplan worden ook de regio's Delft, Groningen en Twente betrokken. Het plan gaat uit van cofinanciering van tenminste €225 mln. op te brengen door regionale overheden en private partijen. Vanaf 2031 stelt het Rijk structureel circa €80 mln. per jaar ter beschikking. Dit structurele bedrag is beschikbaar voor de reguliere onderwijsbekostiging en studiefinanciering omdat verwacht wordt dat meer studenten worden opgeleid. Daarnaast wordt het NGF-programma Techkwadraat ingezet om leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs veel vaker in aanraking te laten komen met technologie, met een hogere instroom in (bèta)technische vervolgstudies als doel.

- Mobiliteit

Met het rijk is afgesproken dat er 200 mln. extra voor regionale mobiliteitsmaatregelen (hubs, snelfietspaden) zal worden vrijgemaakt. Daarnaast is afgesproken dat Rijk en regio samen aan de slag gaan, in een zogeheten MIRT-onderzoek om te kijken hoe de bereikbaarheid van de hele regio te verbeteren (in het verlengde van de regionale mobiliteitsvisie). Voorbeelden hiervan zijn Helmond en de zuidelijke ontsluiting en de OV-knooppunten Eersel, Maarheeze, Deurne, Best en Geldrop. Het streven is om dit onderzoek nog dit jaar af te ronden en op basis daarvan afspraken te maken. Het pakket maatregelen voor de ruimtelijke opgaven, gericht op woningbouw en mobiliteit, is gebaseerd op het MIRT-onderzoek Bereikbaarheid en Verstedelijking Brainport 2040 (november 2020). Dat is dezelfde onderlegger als voor de MIRT-afspraken van november 2022 (Brainportdeal). De afspraken richten zich op het verder realiseren van dit eerdere pakket voor de multimodale knoop Eindhoven en de HOV4. Dit is inclusief de grote gebiedsontwikkelingen in deze gebieden (Eindhoven Knoop XL en Eindhoven zuidwest/Gestel/Veldhoven). Daarbij is afgesproken om de openbaar vervoersverbinding 'de Brainportlijn' versneld af te maken (met de zogeheten tangente De Run / Veldhoven naar station Best),

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

die daarmee aansluit op HOV4 en HOV3. Dat gebeurt in combinatie met de verbreding van de A2/N2 (inclusief betere aansluitingen op De Run), omdat de Brainportlijn het tracé van de Randweg gebruikt.

- Wonen en voorzieningen

Rijk en regio leggen gezamenlijk geld in om de woningbouwopgave tot 2030 versneld te kunnen realiseren in de gehele Metropoolregio. Er is hiervoor in totaal 245 mln. gereserveerd. Dit geld kan worden gebruikt door alle gemeenten om betaalbare woningbouw te versnellen. Daarbij wordt uitgegaan van ongeveer 10k gemiddeld per woning die rijk en regio samen opbrengen. Dit onder voorwaarden van cofinanciering. Daarnaast vindt specifieke inzet plaats op het NOVEX gebied Eindhoven Knoop XL en de HOV4/Zuidwest-as. Omdat de groei van het aantal woningen ook leidt tot groei van voorzieningen, zijn er afspraken gemaakt om nog dit jaar te komen tot afspraken over investeringen in uitbreiding van scholen voor het primair en voortgezet onderwijs in de hele regio, waarbij we voor de regio van het rijk steun verwachten voor een investeringsopgave van circa €150 mln. aanvullend.

- Netcongestie

Onderdeel van de Strategische Agenda Brainport is ook het werken aan het versneld oplossen van de problemen rondom netcongestie. Tijdens het BO is afgesproken dat het Rijk Brainport Development ondersteunt bij het inrichten en uitvoeren van een proces waarbij zij als 'gebiedsregisseur' met provincie, gemeenten, netbeheerders Enexis en Tennet oplossingsmogelijkheden identificeren t.b.v. de meest urgente netcongestie-casussen. Het Landelijk Actieprogramma Netcongestie dient hierbij als uitgangspunt. Waar netcongestieproblematiek voorgenomen investeringen van strategisch belang in de Nederlandse hightechindustrie in de weg staat, zoeken Rijk en regio naar een oplossing met tijdelijke decentrale energieopwekking en/of -opslag. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft met de provincie Noord-Brabant afspraken gemaakt over de prioritering en invulling van de middelen uit het Klimaatfonds voor de stimulering van energiehubbs die via de provincies beschikbaar gesteld worden.

- BO-Brainport en de benodigde uitvoeringskracht

Naast de specifieke afspraken over talent, mobiliteit en woningbouw, is er afgesproken om de uitvoeringskracht van het BO-Brainport in de breedte te versterken, op alle thema's die in het BO-Brainport aan de orde komen, zoals talent, fysieke infrastructuur, netcongestie en concurrentievermogen. Niet met nieuwe bestuurlijke overlegtafels, maar zo concreet mogelijk door o.a. het wegnemen of vereenvoudigen van procedures en de inzet van medewerkers. Rijk en regio zijn een langjarig commitment met elkaar aangegaan om de doorontwikkeling van de mainportstatus van de Brainportregio mogelijk te maken. Hiertoe is afgesproken dat het BO-Brainport gebruikt blijft worden om met een integrale blik te spreken over de opgaven in de regio en de aanpak daarvan in samenhang te kunnen bezien. Om de voorrangspositie van de regio blijvend te verzilveren coördineert de Minister van Economische Zaken en Klimaat via het BO-Brainport de principebesluiten die hiervoor nodig zijn.

METROPOOL

REGIO

EINDHOVEN

Maatregelen (bedragen x mln incl. BTW)	Bedrag	Rijksbijdrage	Regionale bijdrage
Mobiliteit - Slimme korte termijnmaatregelen MRE - Afronden multimodale knoop en HOV4 - Tangent Brainportlijn De Run- Best - Verbreding A2/N2	1.058	718	340
Wonen en voorzieningen - Gezamenlijk fonds voor onrendabele top woning / gebiedsontwikkeling - NOVEX locatie KnoopXL en HOV4	425	212,5	212,5
Talent - Onderwijs (MBO, HBO, WO) - Verhogen participatiegraad - NGF programma: Techkwadraat	1.027	450 + 352	157,5*
Totaal tot 2030	2.510	1.732,5	710*

*Aanvullend vraagt dit nog een bijdrage van 67,5 mln. voor onderwijsinstellingen van overige regio's in Nederland, die ook een deel van deze groei opvangen.

Dit investeringspakket is in nauwe samenwerking met de Provincie Noord-Brabant, Brainport Development en Rijksoverheid tot stand gekomen. Het betreft een uniek pakket, in samenhang, timing en betrokken partijen. Bijzonder is de private bijdrage aan het totale pakket. Wij zijn alle betrokken partijen zeer erkentelijk voor de constructieve samenwerking. Deze afspraken zijn in korte tijd tot stand gekomen. Hiermee hebben Rijk en de regio daadkracht getoond. De komende weken worden de afspraken verder uitgewerkt en doorvertaald naar de concrete consequenties voor de regio, zowel inhoudelijk als financieel.

We kunnen ons goed voorstellen dat u aanvullend op deze brief vragen heeft. Daarvoor organiseren we op woensdag 3 april om 19.00 uur een bijeenkomst op de high tech campus. Via deze link kunt u zich hiervoor aanmelden. We nodigen u van harte uit.

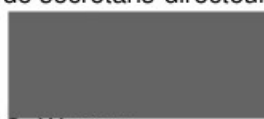
Hoogachtend,
Namens het dagelijks bestuur van de Metropoolregio Eindhoven,

de voorzitter,

J. Dijsselbloem.

de secretaris-directeur,

G. Wouters.